

“BASİT USUL” İÇİN BEYAN ZAMANI GELDİ...

Bir beyan dönemine daha girdik. İlk olarak basit usulde vergilendirilen mükellefler 2019 yılı vergileri için bu ayın sonuna kadar beyanname verecekler. Bu mükelleflere, defter tutmama ve bazı beyannameleri vermeme gibi birçok kolaylık sağlanmış durumda.

Faal mükellef sayıları Gelir İdaresi Başkanlığı'nın (GİB) internet sitesinde açıklanıyor. Geçtiğimiz aralık ayı itibarıyla beyanname veren gelir vergisi mükelleflerinin 1,96 milyonu gerçek usule tabi (kira hariç), 783 bini ise basit usule tabi olarak faaliyet gösteriyor. Bunlara bir de kira gelirleri dolayısıyla beyanname veren 2,03 milyon mükellefi eklersek, beyanname veren gelir vergisi mükelleflerinin sayısı 4,77 milyon kişiye ulaşıyor.

Basit usul, ismi üzerinde; bakkal, terzi, taksici, kuaför gibi esnaf için oluşturulmuş daha basitleştirilmiş bir vergileme yöntemi. Bu mükelleflerin 2019 yılı gelirleri için beyan dönemi, 1 Şubat'ta başladı ve ay sonuna kadar (2 Mart) sürecek. Bunlar dışındaki tüm gelir vergisi mükellefleri ise beyannamelerini önümüzdeki ay verecekler.

Bu yazımızda basit usule tabi mükelleflere sağlanan kolaylıklara değindikten sonra, basit usulün şartları, bu usulden yararlanamayacak olan mükellefler ile özelliği birkaç husus üzerinde duracağız.

KOLAYLIKLAR

Basit usulde vergilendirilen mükellefler;

- Defter tutmuyorlar,
- Muhtasar ve prim hizmet beyannamesi vermiyorlar,
- Geçici vergi beyannamesi vermiyorlar ve geçici vergi ödemiyorlar,
- Yaptıkları teslim ve hizmetler katma değer vergisinden istisna olduğundan, KDV beyannamesi vermiyorlar,
- Ticari kazancın tespitinde amortisman tabi iktisadi kıymet alışları ve satışları dikkate alınmıyor,
- Aldıkları ve verdikleri belgelerin kayıtları; kendileri veya aracılık ve sorumluluk yetkisi verdikleri meslek odası veya meslek mensupları aracılığıyla Defter-Beyan Sistemi üzerinde tutuluyor.

BİLFİİL İŞİN BAŞINDA

En önemli şartın, kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak olduğu söylenebilir. Ama işlerinde yardımcı işçi ve çirak kullanabiliyorlar. Seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik,

tutukluluk ve hükümlülük gibi zorunlu ayrılmalar, bilfiil işinin başında bulunma şartını bozmuyor. Ölüm halinde, iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olunması durumunda bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamasına bakılmıyor.

Birden fazla araçla veya birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunulması durumunda “kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak” şartının ihlal edildiği kabul ediliyor ve basit usulden yararlanılmıyor.

KİRA YÜKSEKSE OLMAZ

İkinci şart kira bedeliyle ilgili. İşyeri kira ise yıllık kira bedelinin büyükşehir belediye sınırları içinde 9 bin lirayı (2020 yılı 11 bin), diğer yerlerde 6 bin lirayı (2020 yılı 7 bin) aşmaması gerekiyor. İşyerinin mülkiyetine sahip olunması durumunda ise emsal kira bedeline bakılması gerekiyor ve emsal kira bu tutarlardan fazla ise basit usulden yararlanılmıyor.

ALİŞ VE SATIŞ TUTARLARI

Yukarıdaki şartların yanında bir de yıllık alış ve satış tutarlarına ilişkin şartlar var. Buna göre satın aldığı malları olduğu gibi ya da işlendikten sonra satan mükellefler için yıllık alış tutarı 120 bin lirayı (2020 yılı 140 bin) veya yıllık satış tutarı 180 bin lirayı (2020 yılı 220 bin) aşmayanlar özel şartı da sağlamış oluyorlar. Bu işlerin dışındaki işlerle uğraşanlar ile yukarıdaki işleri birlikte yapanlar içinse sadece hasılat şartı bulunuyor. Buna göre 2019 yılında, hasılatı sırasıyla 60 bin ve 120 bin (2020 yılında 70 bin ve 140 bin) lirayı aşan mükellefler basit usulden yararlanamıyorlar.

HERKES YARARLANAMIYOR

Yukarıdaki şartların hepsini sağlamış olsalar dahi, yasadaki bazı mükelleflerin basit usulden yararlanamayacağına ilişkin hüküm bulunuyor. Ödünç para verme işleriyle uğraşanlar ve sarraflar ile kıymetli maden, mücevher, gayrimenkul, gemi alım satımı yapanlar, maden işletmecileri, şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar, sigorta üreticileri, ilan ve

reklam işiyle uğraşanlar ve aracılık işi yapanlar bu usulden yararlanamayanlardan bazıları.

Ayrıca zirai mahsul toptan satıcıları, canlı hayvan alım satımı yapanlar ile radyo, televizyon, kamera, bilgisayar, çamaşır makinesi, elektrik süpürgesi gibi elektrikli eşyaların (doğrudan elektrikle veya elektrikle şarj edildikten sonra çalışan) alım satımı ve üretimiyle uğraşan mükellefler de basit usulden yararlanamıyorlar.

BÜYÜKŞEHİRDEKİLER

Büyükşehir belediye sınırları içerisinde faaliyette bulunan aşağıdaki mükellefler diğer tüm şartları sağlasalar da basit usulden yararlanamıyorlar. Bunlar;

- a. Emtia alım-satımı ve/veya imalatı ile uğraşanlar,
- b. İnşaat ile ilgili işlerle uğraşanlar,
- c. Motorlu taşıtların bakım ve onarım işleriyle uğraşanlar,
- d. Lokanta ve benzeri hizmet işletmelerini işletenler,
- e. Eğlence ve istirahat yerlerini işletenlerdir.

Ancak büyükşehirliere ilişkin bu sınırlamalar 2012 ve 2013 yıllarında büyükşehir olan 14 ili (Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van) kapsamıyor.

İNTERNETTEN SATIŞ YAPANLAR

Basit usule tabi mükellefler alım satım faaliyetlerini internet üzerinden yaparlarsa basit usulde vergilendirilmelerinin mümkün olmadığını hatırlatmak isteriz.

AMAN; NAYLON FATURAYA DİKKAT

Halk arasında naylon fatura olarak biliniyor. Mevzuattaki ismi sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge. Yapılan denetimlerde bu belgeleri düzenledikleri veya kullandıkları tespit edilen basit usule tabi mükellefler gerçek usulde vergilendirilmeye başlanıyor. Hem de bu hususun kendilerine tebliğ tarihini takip eden aybaşından itibaren. Aman, bu tür belgeleri kullanmaya tenezzül etmeyin. Sonuçları bununla sınırlı değil, daha ağır yaptırımları da var.

KDV İSTİSNASI VAR

Yukarıda da belirtmiştik. Basit usulde vergilendirilen mükelleflerin teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden istisna olduğundan, bu mükellefler KDV beyannamesi vermiyorlar. Dolayısıyla satın aldıkları mal ve hizmetlere ilişkin ödedikleri KDV'yi de indirmeyip gider veya maliyet olarak dikkate alıyorlar.

Bu istisnaya rağmen düzenledikleri belgelerde KDV gösteren ya da "KDV dahildir" ibaresine yer veren mükellefler varsa, belgelerde gösterdikleri veya iç yüzde yoluyla hesaplanan KDV'yi takip eden ayın 26'sına kadar beyan edip yine bu tarihe kadar ödemek zorundalar. Basit usule

tabi mükelleflerin belge düzenlerken bu hususa dikkat etmelerinde fayda var.

İNDİRİMLER

Basit usule tabi mükellefler beyan ettikleri kazançlarının 2019 yılı için 11 bin lirasını beyannamede düşebiliyorlar. Buna göre 11 bin liradan az bir gelir beyan edilmişse vergi ödenmiyor, gelir bu tutardan fazlaysa, aşan kısım üzerinden vergi hesaplanması gerekiyor. 2020 gelirleri için bu indirim tutarı 13 bin lira olarak uygulanacak.

Beyan edilen gelirin türüne bakılmaksızın gelir vergisi beyannamesinde yapılan indirimler de var. Yasadaki şartlarla; sağlık, hayat gibi şahıs sigorta primleri, eğitim ve sağlık harcamaları, tamamı veya bir kısmı indirilebilen bağış ve yardımlar gibi indirimlerden, basit usul kapsamında gelir vergisi beyannamesi veren mükellefler de yararlanabiliyor.

GENÇ GİRİŞİMCİ KAZANÇ İSTİSNASI

Bir de genç girişimciler için geçerli olan bir kazanç istisnası söz konusu. 29 yaşını doldurmamış kişilerin ilk defa ticari, zirai ve serbest meslek faaliyetine başladıkları takvim yılından itibaren üç yıl süreyle elde ettikleri gelirlerin 75 bin lirası gelir vergisinden istisna olarak değerlendiriliyor. Bu istisnadan yararlanan genç girişimcilerin basit usule tabi olmaları durumunda, ayrıca basit usule tanınan 11 bin liralık indirim hakkından yararlanmaları mümkün oluyor.

BEYAN VE ÖDEME

Basit usule tabi olan mükelleflerin kayıtları 2018 yılı başından itibaren "Defter Beyan Sistemi" kullanılarak tutuluyor. Bu mükelleflerin gelir vergisi beyannamelerini de şubatın sonuna kadar (29 Şubat hafta sonuna geldiğinden 2 Mart'a kadar) bu sistemden vermeleri gerekiyor.

Beynamedeki vergi ise iki taksitte ödenebiliyor. İlk beyan süresi içinde (2 Mart'a kadar) ikincisi 30 Haziran'a kadar.

Böylelikle bir beyan dönemi daha başlamış oldu. Önümüzdeki ay; ücret, kira ve menkul kıymet gelirlerinin vergilendirilmesiyle devam edeceğiz.